

ΧΟΡΚΑΤΙΤΖΙΗ ΖΩΗ

Απο τες αναμνησεις το Πανικου της Εφτυχους (οπως με ξερασιν στο χοριο μου), μετεπειτα στην Εμπορικη Ακαδημια Λεμεσου ως “Σαββα Παναγιωτης” και στη Αυστραλια ως Peter Savvides. Ενας που ειναι γεννημα Κυπριακου χοριου αλλαζει μεχρι μιαν ντουζιναν ονοματα μεχρι θανατο. Γραμμενον στην Κυπριακη Ελληνικη διαλεκτο.

Τζιε τα παιδκια μου θελουν να μαθουν

- σαν παραμυθιν που το δκιαβαζουν –

Χρονια στην Κυπρον που ειχα ζησει,

Γνωσεις τζιε σκεψεις που μου’χουν φησει.

Τζι’εγιω λαλω τους για το χορκον μας,

Πως εδουλεβκαμεν για το βκιον μας,

Για το ζεβκαριν τζιε τα χωραφκια,

Δωμες, αβλατζια τζιε μονοπαδκια.

Σπαρτα τζιε τζιηπους, ροτσους τζιε βολους.

Πρωτες βροσιες, μαζια, καραολους.

Θερει, αλωννια τζιε για δεμαδκια.

Εγιες, κουελλες τζιε για κοπαδκια.

Για καλοτζιερκα, π’αλλοι θεριζαν

Τζ’αλλοι τ’αμπελλια τους ετρυηζαν.

Τι εφορουσεν μεσα η βουρκα.

Για τους γαδαρους με τα στρατουρκα.

Για τα χωραφκια μας τζιε τα μαλλια.

Για μαντωριννια τζιε πορτοκαλλια.

Βαρτικα συκα τζιε για πιποννια,

Κοννους, Κρεμμον, Τζιητσηφες τζιε Κοννια.

Για τους φεβκους τζιε καλικαντζαρους.

Για τα μποσταννια που'χασιν γλαρους.

Πρασινον λαδιν μεσ'στα πυθαρκα.

Μεσα στα δασει τα μανιταρκα.

Για κουζες λεω τζιε για καλαθκια,

Κονναρα, σιηννους τζιε για ανγκαθκια.

Κατσαρα, φουρνους, ποξαματουδκια,

Καμπους, πλεβρες τζιε για περβολουδκια.

Για σταμνες που'χασιν ζαλατιναν.

Φτωσιες, καμους τζιε καποτε πιναν.

Δασει, χωραφκια, τζιηπους τζι'αμπελλια.

Θруνους, κυδιες, γαμους τζιε γελλια.

Λαους, κουνελλια, φασσες, τρειοννια,

Σκαθθαρους, μαραθους τζιε λεμοννια.

Σιηννους, βαβατσινους τζιε πουρνελλες.

Κολυμπους, λαντες τζιε για αβτελλες.

Βοσσιοι πιδκιαβλιν πεζαν στα ορη.

Πρικαν στον γαμον εισιεν η κορη.

Συκα, παστοσυκα ξερανισκαν.

Ορνιθες μεσ'στες κοφκες ξανισκαν.

Λαλω για νυχτες τα καλοτζιερκα,

Που'σιεν φενγκαριν, λαμπαν τ'αστερκα

Τζι'ειταν η φυση σταματιμενη,

Μεσ'στο ασιμην γλυτζια ντιμενη.

Ρολοιν ωραν δεν εκτιπουσεν.

Τιποτε δεν μας στενοχορουσεν.

Εσσω οι μιαλοι εκουνουστιζαν,

- Μεσ'στα μποσταννια μιτσοι καπνιζαν.

Τζιε ειταν ουλλα σε ησυχιαν,

Ειχαν γαληνην τζιε ευτυχιαν.

Σαν επετουσαν ει νυκτεριες

Εψηθυριζασιν ιστοριες.

Τζιε σαν να ειταν προσυλομενα

Τζι'ειχαν τα φυλλα τους τσουλλομενα

Οπια δεντρα μυστικα ακουσαν

Δυπλα στα αλλα ξαναλαλουσαν.

Τζιε σαν τες μανες εμουρμουρουσαν,

Που στα παιδικια τους ατραουδουσαν,

Μεσ'στην αγγαλην σαν τα τζημιζαν

Τζι'υπνον αντζιελους σαν τους χαριζαν.

Πουλλια στους κλονους σαν εκουρνιαζαν

Τζιε στες φουλλιες τους σαν εφουλλιαζαν

Σαν τα μορουδκια εροχχαλιζαν

Τζιε καθε λλιον εφτερουτζηζαν.

Οι μαοι 'καμαν τζηνες τες ωρες,

Εννοιωθες ουλλα σαν τα εθωρες.

Μεσ'στην ζωην μου βαθκια εμπηκαν.

Σκεψεις αξαχαστες μου αφηκαν.

Της γης μυστηρια φανερωσαν
Τζιηνες ει νυκτες τζιε μου εδωσαν.
Ειδα της φυσης, τοτε, τα βαθοι -
Σαν εγεννηθιν, χωρις τα παθοι.

Για τους σιημωνες, λαλω τους, τοτες.
Μεσ' στους γουμαες κουρνιαζαν κοτες
Τζι'ειταν τα παντα σκοτινιασμενα.
Ρουχα φωρουσαμεν μουσσιεμμενα.

Κουτρουβιν, κρυον, δονκια που τριζαν.
Ζωα τζιε κοσμος που τουρτουριζαν.
Δωματα π'ουλλον βροσιην εσταζαν.
Μεσα στα σπιδκια φουκουες βραζαν.

Φωδκιες με ξηλα που σπιθιριζαν
Τζιε τσιμινιες που εσσω καπνιζαν.
Τσουκκες γεματες φαγια π'αχνιζαν
Τζι'ουλλα στα σπιδκια μουσκομυριζαν.

Για κοννον π'ουλλοι πανω στο δωμαν
- Που 'ταν στρωμενον με ασπρον χωμαν -
Πριν τον σιημωναν τον εσκορπιζαν,
Οπως τον φερναν μεσ'στην συριζαν.

Τζι'ας ειτουν κρυον τζι'ας τουρτουρουσαν,
Μονον τσιατταλλια κοντα φορουσαν
Ουλλοι ροκολοι τζιε βαρβαριζαν
Μεσα στες λαντες σαν πιτσιαλιζαν.

Το δημμαν πανω στ'Αλιθομανγκα,
Που 'σιεν που λεουν "πελλαραν μανγκα",
Καθε σιημωναν εξισιηλουσεν
Τζιε τα χωραφκια μας πλυμιρουνσεν.

Τζιε σαν το αρκον θερκον βουρουνσεν,
Εσπαζεν οκτους, δωμες χαλουσεν
Τζι'ουλλα μπροστα του μαζιν τραβουνσεν
- Δωρον στην θαλασσαν τα πουλουνσεν.

Τζιε το γιοφυριν, που'ταν για γελλια,
Που'ταν κτισμενον πασ' στα βαρελλια,
Καθε σιημωναν καταχαλουσεν
Μιαν τζιε ο σιημαρρος το κτυπουσεν.

Τζιε δωστου παλε το ξαναχιζαν,
Πασ'στα βαρελλια το εστηριζαν.
Γρονος δεν περναν να μεν χαλασει.
Νακκον δεν μπορεν για να γερασει.

Τζι'εχτιζαν ετσι το γιοφυρουιν,
Παντα μιτσην, κακοριζικουιν
Τζιωη μιαν μιαλην κολογεφυραν –
Τζι'αμα τζιε βρεξει "σιεστα τζι'εγυραν".

Τζι'εγηνιν ετσι μια ιστορια,
Καθε σιημωναν μια κομοδια.
Στηχημαν βαλλαμεν οταν βρεξει
Ποσον το γερημον εν ν'αντεξει.

Τζιε συνεχιζω την ιστοριαν
Για πομηλορκα τζιε γληστηριαν,
Ξυδιν τζιε μελιν, κρασιν τζιε γαλαν,
Σπιδκια που ειχαν τον σταβλον σαλαν.

Για πετινους πρωιν που κραζαν.
Μεσ' στα βολιτζια στρουθοι φουλλιαζαν.
Για αποπατους στο χωμαν τρυπες.
Γ'άμπελοπουλλια , βερκα τζιε γυπες.

Για γαμους που'ταν νυκτες τζιε μερες.
Νυφφες με ασπρα, στεφανα, βερρες.
ΡΙφκια στες σουβλες, χαρτζια με ρεσιν
Τζι'ουλλοι πετασσαν ψυλα το φεσιν.

Βκιολλια, λαουτα πεζουν καπαλιν.
Δωστου χωχωιν, χορον τζιε ζαλην.
Αντρες χωρεβκουν τζι'ουλλοι σφυρουσιν,
Βρατζιες, ποηνες, σκουφκια φορουσιν.

Κοπελλες δυπλα κυκλον τυρουσιν
Τζιε μαντιλουδκια ασπρα κρατουσιν.
Καμνουσιν σκερσα, γελουν τζιε νεβκουν.
Ουλλες νεραιδες σαν χορεβκουν.

Στην πισταν τωρα νιονυμφοι βκηκαν
Τζι'εχουσιν γιωρκιν χαραν τζιε γλυκαν
Τζι'οπως χωρεβκουν γυρων γυριζουν
Τζι'ουλλοι με λιρες τζι'εφτζιες πλουμιζουν.

Γοννιοι τα στεφανα τους φιλουσιν.
“να σας ειζησουν” αλλοι λαλουσιν,
“τζιε στων παιδικων σας” τους απαντουσιν.
Ουλλοι χαρουμενοι τζιε γελουσιν.

Ντροπην το ειχαν τοτε μαναες
Που’βκαλαν γιουες τεμπελχαναες.
Αδρωπος ψεφτης τζιε μουζεβηρης
Ενν λοαρκαζετουν νικοτζιηρης.

Λαλω για σουππες τζιε παστουρμαες,
Μαβρον παστελλιν τζιε λοκουμαες,
Κρεμαν, σιησιουκκον τζιε καττιμερκα,
Μαχαλλεπιν, αναριν, κιοφτερκα.

Για καφενεες, ταβλιν, λοκουμμια,
Ψαθες, ταλαρκα, πηδικιες, χαλλουμμια.
Λαμπες πετρολαου με φυτυλλια.
Σιαλλια, φυλεες, βρουλλια, μαντυλλια.

Σταβρους, βρασιολλια τζιε σκολαριτζια.
Σακκουσ, γιακκαες, κλατσες, μανιτζια.
Φουστες, βελονια, κλωστες, μασουρκα.
Θανατους, κλαματα τζιε τζηουρκα.

Λαλω για σιηρους που’χαν αφελλια.
Κολυμπους, λαντες τζιε για ασσιελλια.
Μαππουρους, μοσπυλα τζιε αππιδκια.
Σκουλουκουσ, μουγιες, κουφες τζιε φιδκια.

Για τότε π'ούλλα τα κοπελουδκια
Πλουμισμαν καλαντων - με τραουδκια –
Που τους παππουες τους εζιτουσαν
Τζι'ολας το σιεριν τους εφλουσαν.

Τζιερκα, παπαες, ψαλτες, τροπαρκα,
Αγιες γραφες, λιβανιν, δοξαρκα.
Πασκαν, φλαουνες, ποξαματουδκια,
Σουππαν λεμονιν τζιε κουλλουρουδκια.

Για παρακλησεις στες ανωβριες -
Μεσα στους καμπους σαν τε ακριες –
Ουλλοι θεον εδοξολοουσαν,
Για να μας βρεξει παρακαλουσαν.

Για παναηρκα στα εξωκλησσια,
Κατω που πεφκους τζιε κυπαρισια,
Καμναν ψητα, ετρωαν τζιε πινναν,
Ετραουδουσαν, χορον εσιρναν.

Λαλω για σπυλλιους μεσ'στα λαοννια.
Θερη, δεμαδκια, στηβες θεμοννια.
Σπιδκια κτισμενα με τα πλυθαρκα.
Λαδιν τζιε ξυδιν μεσ'στα πυθαρκα.

Καμιννια, λασπην, φοκον, κουζαλλια,
Καρβουνα μαβρα, σκονην, ποζαβλια.
Δεντρα που ειταν ψυλα τζιε ισσια,
Πεφκους, καβατζια τζιε κυπαρισσια.